

**UCHWAŁA NR XLII/286/21
RADY MIEJSKIEJ W DUKLI**

z dnia 14 września 2021 r.

w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249), Rada Miejska w Dukli uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

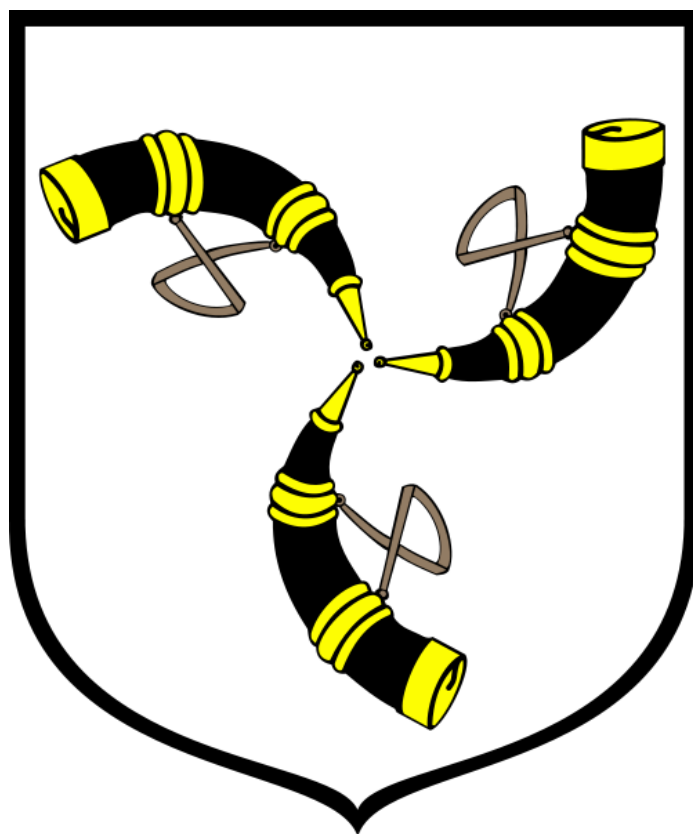
§ 2. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Dukli.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady

Mariusz Folcik

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Dukla
na lata 2021-2025**

Dukla 2021

Spis treści

Wprowadzenie	2
Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	4
Zasoby w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – analiza SWOT	8
Skala zjawiska przemocy w Gminie Dukla	11
Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dukla	17
Cele i działania Programu	18
Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Dukla	22
Monitoring i ewaluacja	24
Źródła finansowania	24

I WPROWADZENIE

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka: kształtuje osobowość, system wartości, i sposób życia. Niebagatelną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny mają relacje pomiędzy rodzicami, które powinny być oparte na miłości, wzajemnym szacunku i zrozumieniu. Jeśli występują zaburzenia w tej sferze, role wewnątrzrodzinne także ulegają zaburzeniu, w konsekwencji następuje stopniowa dezorganizacja życia rodzinnego. Przemoc domowa może być zatem skutkiem i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Jest także kluczowym zagrożeniem dla rodziny. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje szkodliwe, ujawniające się w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Działa dysfunkcyjnie na wszystkie sfery życia rodziny

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest wyzwaniem dla każdego, kto z racji wykonywanej profesji, pełnionej funkcji czy osobistego bądź zawodowego zaangażowania podejmuje trud przeciwstawiania się ogromowi krzywd jakich doświadcza wiele rodzin w swoich domach. Podejmowanie działań w takich sytuacjach wymaga wiedzy i profesjonalnych umiejętności tak, aby skutecznie powstrzymać sprawców przemocy i nie przyczyniać się do pogarszania sytuacji ofiar.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na gminy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, w szczególności poprzez działania edukacyjne, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, wskazuje m.in. jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz z jej sprawcą.

Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z następujących aktów prawnych:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

alkoholizmowi,

- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,
- Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego,
- Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

W związku z tym, że realizacja poprzedniego programu dobiegła końca wraz z końcem 2020 r. konieczne stało się opracowanie nowego. Niniejszy Program wpisuje się w realizację m.in. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.

Większość działań przedstawionych w Programie ma charakter długofalowy, a zatem ich realizacja rozciągnie się na lata. Podczas realizacji Programu zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie mogą ulec zmianie w miarę potrzeb, sytuacji społecznej, warunków życia rodzin itp. Wobec tego w kolejnych latach należy określać szczegółowe zadania dla wszystkich podmiotów, które będą realizowały Program. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dukła ma wieloletnią perspektywę.

II CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Definicja problemu przemocy

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jako przemoc należy rozumieć:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny - osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny, a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Istnieje wiele mitów i stereotypów, które przyczyniają się do pogłębiania tego problemu. Panuje pogląd, że przemoc dotyczy tylko rodzin z tzw. marginesu społecznego i jest związana wyłącznie z alkoholem. Drugim problemem jest stereotyp, że w sprawy rodzinne nie można się wtrącać.

Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy, jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Także wielu sprawców przemocy domowej krzywdząc swoich najbliższych, znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Około 60 % pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje na to, że nie ma związku przyczynowo-skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

2. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- 1) jest ona intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem działania i ma na celu kontrolę i podporządkowanie sobie ofiary,
- 1) jest skutkiem nierównowagi sił pomiędzy sprawcą a ofiarą przemocy (sprawca ma przewagę fizyczną, intelektualną, ekonomiczną i społeczną nad ofiarą).
- 2) narusza prawa i dobra osobiste ofiary - sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa człowieka: prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku,
- 3) powoduje cierpienie i ból - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkody osłabiając jej zdolność do samoobrony.

Tabela nr 1 - Rodzaje przemocy

RODZAJE PRZEMOCY	KATALOG POTENCJALNYCH ZACHOWAŃ
Przemoc fizyczna	- działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne, - bicie, duszenie, kopanie, policzkowanie, wykręcanie rąk, przypalanie, popychanie.
Przemoc psychiczna	- bezpośrednie działanie krzywdzące, wykorzystujące mechanizm procesów psychologicznych, - poniżanie, ośmieszanie, lekceważenie, bagatelizowanie, izolowanie, wyszydzanie, zawstydzanie, obwinianie, obrażanie, ubliżanie, używanie wulgaryzmów, wzbudzanie lęku, przerażenia, bezradności.
Przemoc seksualna	- działanie w obszarze zachowań seksualnych, naruszające intymność pożycia, - zmuszanie do czynnego bądź biernego udziału w czynnościach seksualnych, przedmiotowe traktowanie, wykorzystanie drugiego człowieka do celu uzyskania zaspokojenia seksualnego.
Przemoc ekonomiczna	- dotyczy warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy, - odbieranie lub ograniczanie dostępu do środków finansowych lub dóbr materialnych, niszczenie mienia, uniemożliwianie podjęcia pracy.
Zaniedbanie	- niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych, medycznych i emocjonalnych osób zależnych, a także niezapewnienie im podstawowych warunków bytowych.

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukla

Przemoc z czasem się nasila, za każdym razem jest coraz gorzej. Sprawca zwykle zaczyna od uszczypliwej uwagi, lekkiego popchnięcia, siarczystego przekleństwa, by po jakimś czasie dopuścić się ciężkiego uszkodzenia ciała, wymyślnych psychicznych tortur, trwałego skaleczenia czy zabójstwa.

Na prawdopodobieństwo występowania zjawiska przemocy w rodzinie ma wpływ wiele różnorodnych czynników tj.:

- normy społeczne i kulturowe - przekonanie o prawie rodziców do dominacji nad dziećmi, mężczyzn nad kobietami (kobieta powinna być uległa), przyzwolenie na stosowanie kar cielesnych wobec dzieci,
- status ekonomiczny – negatywne emocje związane z niskimi zarobkami lub niepewną sytuacją z zatrudnieniem,
- alkoholizm – nadużywanie alkoholu, który zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością, ogranicza kontrolowanie własnych zachowań oraz oceny rzeczywistości,
- dziedziczenie wzorca przemocy – bycie ofiarą lub świadkiem przemocy w dzieciństwie znacznie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w życiu dorosłym,
- osobowość osoby doznającej przemocy,
- osobowość sprawcy.

Tabela nr 2 – Charakterystyka ofiar i sprawców przemocy

OFIARY PRZEMOCY	SPRAWCY PRZEMOCY
Niska samoocena	Niska samoocena i poczucie niedostosowania
Wysoka zależność od partnerów	Poczucie izolacji i braku wsparcia społecznego
Izolacja społeczna	Zaburzenia psychiczne (lęk, depresja)
Depresja	Nadużywanie alkoholu, narkotyków
Podporządkowanie się	Słaba kontrola impulsów i zachowania antyspołeczne
Niepokój	Zaborczość, zazdrość i lęk przed odrzuceniem
Poczucie winy, podporządkowanie się	Zrzucanie winy na innych, okazywanie agresji i przemocy w odpowiedzi na prowokację
Zniekształcone ambicje	Problemy społeczno-ekonomiczne (złe warunki mieszkaniowe, bezrobocie, trudności finansowe)
Ambiwalentne poczucie lojalności	Doświadczenie przemocy w dzieciństwie
Nadużywanie alkoholu, narkotyków	Przeniesienie złości spowodowanej niezadowoleniem z pracy, stresem w pracy lub niekorzystnymi wydarzeniami życiowymi

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukła

Charakterystyczna dla zjawiska przemocy w rodzinie jest również tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości i zachowań, które są nazywane cyklami przemocy, w których obserwuje się następujące fazy:

- **FAZA I – „Narastanie napięcia”** - charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem zachowań, w których sprawca okazuje zniecierpliwienie, rozdrażnienie, narastają sytuacje konfliktowe, sprawca budzi lęk członków rodziny, traci nad sobą kontrolę. W tej fazie ofiara staje się uległa, stara się załagodzić konflikty, uspokaja agresora, spełnia jego zachcianki lub unika go.
- **FAZA II – „Gwałtowna przemoc”** – sprawca wyładowuje swoje negatywne emocje i agresję na ofierze, dochodzi do wybuchu gniewu, do którego może doprowadzić nawet drobna sprawa. Na tym etapie dochodzi do zastosowania jawnej, świadomej przemocy w różnych jej formach. Ofiara natomiast jest bezradna, nie ma wpływu na zachowanie agresora, może towarzyszyć jej uczucie szoku, wstydu, poczucia winy.
- **FAZA III – „Miodowy miesiąc”** - jest to faza, w której sprawca, po wybuchu agresji obiecuje poprawę, często wyraża skruchę, deklaruje zmianę zachowań, przeprosza ofiarę oraz stara się naprawić z nią relację. Sprawca przemocy w domu okazuje wówczas ofierze dużo ciepła i uczucia, a zachowanie sprawcy nie budzi zastrzeżeń. Wszystkie takie pozytywne sytuacje budzą w ofierze nadzieję zmiany sprawcy przemocy.

Po przejściu wszystkich tych etapów przemocy zjawisko może powtórzyć się, zaczynając od pierwszej fazy, jednak wszystkie zachowania z poszczególnych faz mogą być wtedy bardziej nasilone. Może zdarzyć się również tak, że przeprosiny i obietnice z ostatniego etapu przemocy spełnią się i sprawca poprawi swoje zachowanie wobec osób doznającej przemocy już na stałe.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które - choć odwieczne – dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i jest przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych.

Aby przerwać złą historię wokół pojedynczej ofiary i zmienić jej sytuację, oczywiście nie wystarczy wiedzieć, że w Polsce występuje przemoc w rodzinach i jest ona kwalifikowana jako przestępstwo. Nie wystarczy nawet motywacja do pomagania, potrzebne są konkretne umiejętności, emocje i przekonania osób pomagających. Aby osiągnąć zamierzony cel, niezbędne jest podejmowanie działań przez reprezentantów wielu służb, a co ważniejsze muszą oni działać razem.

III ZASOBY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE – ANALIZA SWOT

1. Zasoby instytucjonalne Gminy Dukla:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dukli,
- 2) Komisariat Policji w Dukli,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dukli,
- 4) placówki oświatowe,
- 5) placówki ochrony zdrowia,
- 6) Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 7) organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

2. Adresaci Programu:

- 1) osoby dotknięte przemocą domową w szczególności dzieci i młodzież, współmałżonkowie lub partnerzy życiowi, osoby starsze i niepełnosprawne,
- 2) osoby stosujące przemoc,
- 3) świadkowie przemocy domowej,
- 4) społeczność lokalna,
- 5) osoby i instytucje podejmujące działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc domową, szczególnie członkowie ZI.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących powodzenie.

Zastosowanie analizy SWOT pozwala na w miarę przejrzyste wyodrębnienie kluczowych czynników mających wpływ na rozwój sfery społecznej. W metodzie tej wskazuje się na czynniki wewnętrzne tj. silne i słabe strony oraz czynniki zewnętrzne tj. szanse

i zagrożenia tkwiące w otoczeniu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dobrze przygotowana i stale doskonalsza umiętności kadra	1. Mało rozwinięta sieć placówek udzielających długookresowego

<p>instytucji działających na rzecz rodziny zagrożonych przemocą (świadomość problemu, ograniczeń oraz zaangażowanie w udzielanie pomocy).</p> <ol style="list-style-type: none">2. Dostęp do bezpłatnego poradnictwa psychologicznego.3. Dostęp do bezpłatnego poradnictwa w Punkcie Konsultacyjnym dla rodzin z problemem alkoholowym oraz ofiar przemocy w rodzinie.4. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych do indywidualnych przypadków przemocy w rodzinie w tym prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”.5. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.6. Dotychczasowa współpraca służb i instytucji w ramach zespołów interdyscyplinarnych i grup interwencyjnych.7. Duże doświadczenie w pracy z zespołami interdyscyplinarnymi, praca interdyscyplinarna w przypadku złożonych sytuacji problemowych.8. Zwiększająca się ilość informacji dotyczących oferty pomocowej dla osób doświadczającej przemocy w tym dostępność do pomocy prawnej, psychologicznej oraz terapeutycznej w siedzibie MOPS w Dukli.	<p>schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.</p> <ol style="list-style-type: none">2. Brak mieszkań chronionych.3. Ograniczona aktywność i brak chęci i woli sprawców przemocy do terapii grupowej w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego4. Istniejące stereotypy wśród części społeczeństwa odnośnie przemocy w rodzinie, które utrudniają skuteczne wsparcie osób potrzebujących5. Trudności z rozpoznawaniem zjawiska przemocy, mylenie konfliktów w rodzinie, w sąsiedztwie, w bliskim otoczeniu.
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none">1. Akceptacja społeczna dla działań instytucji związanych z przeciwdziałaniem przemocy.2. Funkcjonowanie Powiatowego Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Krośnie.3. Zwiększenie dostępności i skuteczności programów terapeutycznych dla ofiar przemocy.4. Wzrost świadomości społecznej.5. Ustawowe uregulowania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozwalające rozwijać różne działania ochronne, interwencyjne, pomocowe dla wszystkich uczestników procesu-rodzin dotkniętych przemocą, ofiar i sprawców, instytucji interwencyjnych, pomocowych.6. Kompetencja w funkcjonowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym rosnące kompetencje wszystkich pracowników służb i instytucji zaangażowanych w pomaganie rodzinom dotkniętych przemocą domową.	<ol style="list-style-type: none">1. Negatywne wzorce zachowań społecznych2. Problemy związane z uzależnieniami w rodzinach3. Brak wydolności wychowawczej rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych4. Obojętność społeczna wobec przemocy w rodzinie, niechęć osób poszkodowanych do ujawniania przemocy5. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.6. Wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, nadużywanie zawieszania kar.7. Niejasne uregulowania prawne.8. Brak psychiatry i neurologa dziecięcego.9. Zagrożenie wypaleniem zawodowym kadry pracującej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IV SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE DUKŁA

Trudno określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie, ponieważ nie wszystkie akty przemocy są ujawnione.

Na terenie Gminy Dukła dane liczbowe dotyczące przemocy są gromadzone głównie w podmiotach. Są to: Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i tym samym analiza skali przemocy w gminie oparta jest na źródłach gromadzonych w w/w podmiotach zajmujących się głównie przemocą w rodzinie.

Z danych analitycznych gromadzonych przez podmioty zajmujące się problemem przemocy wynika, że osobami, co których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie najczęściej są mężczyźni, a osobami doświadczającymi przemocy rodzinnej - kobiety.

Najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna, fizyczna. Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej osoby najbliższe - w przypadku osób dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci – rodzice. W przypadku przemocy wobec osób dorosłych najczęstszą okolicznością towarzyszącą aktom przemocy jest alkohol, potem trudna sytuacja materialna.

Analiza skali przemocy w rodzinie w Gminie Dukła oraz prowadzonych działań pomocowych w latach 2017-2020

Tabela nr 3 – Liczba rodzin doświadczających przemocy rodzinnej i częstotliwość występowania tego problemu w latach 2017-2020 na terenie Gminy Dukła

Rok	Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie	Częstotliwość zjawiska przemocy w w/w rodzinach		
		1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
2017	62	57	5	0
2018	50	46	4	0
2019	53	42	11	0
2020	46	32	14	0

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukła

W Gminie Dukła liczba rodzin, które doświadczają przemocy w rodzinie od 2017 roku do 2020 roku była zróżnicowana, jednak jest zauważalna tendencja spadkowa. Liczba ogólna w 2017 roku wynosiła 62 rodziny, w 2018 r. było to 50 rodzin, w 2019 r. liczba nieznacznie

wzrosła do 53 rodzin, natomiast w 2020 r. liczba rodzin, w których występowało zjawisko przemocy wyniosła 46. W 2017 roku przemoc najczęściej miała miejsce raz w roku – 59 rodzin, a w 5 rodzinach zdarzyła się od 2 do 5 razy w roku. W 2018 roku do jednorazowej przemocy dochodziło w 46 rodzinach, a w 4 zdarzała się ona od 2 do 5 razy w roku. W roku 2019 częstotliwość przemocy w rodzinie wyglądała następująco: na 53 rodziny w 42 przypadkach przemoc wystąpiła 1 raz w roku, a w 11 rodzinach od 2 do 5 razy rocznie. W roku 2020 można zauważyć spadek liczby rodzin, w których dochodziło do przemocy – 46, gdzie 34 przypadki miały miejsce 1 raz w roku, a w 14 rodzinach od 2 do 5 razy w roku. Z powyższej tabeli wynika, że pomimo zmniejszenia się liczby rodzin doświadczających przemocy domowej w latach 2017-2020, znacznie zwiększyła się częstotliwość występowania tego zjawiska w rodzinach. Należy zauważyć, że od 2017 roku do 2020 roku nie zanotowano przemocy, która występowałaby w jednej rodzinie 6 razy w roku lub więcej.

Tabela nr 4 – Osoby dotknięte przemocą w rodzinie w latach 2017-2020 w Gminie Dukla

Rok	Ogółem osoby dotknięte przemocą w rodzinie	Kobiety			Mężczyźni			Dzieci			
		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
			osoby starsze *	osoby niepełnosprawne		osoby starsze *	osoby niepełnosprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełnosprawne
2017	65	57	5	10	6	2	2	2	0	0	
2018	51	40	3	1	8	2	0	3	0	0	
2019	54	40	6	1	8	2	0	6	2	4	0
2020	50	40	4	0	8	3	0	2	0	2	0

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukla

Po przeanalizowaniu wyników z Tabeli nr 4 można wywnioskować, że znaczną większość osób doświadczających przemocy stanowią kobiety, ponieważ w roku 2017 ogółem było ich 57, natomiast w latach od 2018 r. do 2020 r. była to liczba 40 kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie w każdym roku. Te liczby stanowią większość w porównaniu do wskazanego ogółu osób dotkniętych przemocą domową. W 2017 r. mężczyzn dotkniętych tym zjawiskiem było 6, natomiast w pozostałych latach liczba ta wyniosła 8 dotkniętych przemocą w rodzinie mężczyzn w każdym roku. Były to również osoby starsze oraz w roku 2017 wskazano na 2 osoby niepełnosprawne. Sytuacja dotycząca dzieci jest zróżnicowana. Najwięcej dzieci doświadczających przemocy domowej było w 2019 r. – 6 dzieci, natomiast w pozostałych latach była to dwójka lub trójka dzieci w każdym roku.

Tabela nr 5 – Dzieci jako świadkowie przemocy w rodzinie w latach 2017-2020 w Gminie Dukła

Rok	Dzieci będące świadkami przemocy w rodzinie w Gminie Dukła w latach 2017-2020			
	Ogółem	z tego:		
		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	dzieci niepełnosprawne
2017	43	33	7	3
2018	42	25	15	2
2019	55	42	13	0
2020	45	23	22	0

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukła

Dzieci najczęściej są świadkami przemocy psychicznej czy fizycznej, która występuje pomiędzy ich rodzicami. Pomimo tego, że dziecko nie doświadcza wobec siebie zachowań mających znamiona przemocy, może odczuwać brak bezpieczeństwa, niepokój, w zależności od wieku oraz więzi z rodzicami. Z powyższych danych wynika, że najwięcej dzieci, które są świadkami przemocy w rodzinie jest w wieku od 0 do 13 roku życia, czyli są to dzieci w wieku przedszkolnym oraz szkolnym.

Tabela nr 6 - Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2017-2020 na terenie Gminy Dukła

Osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie				
Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Osoby niepełnoletnie – osoba do 18 r.ż.
2017	59	2	57	0
2018	47	4	43	0
2019	51	3	47	1
2020	47	3	44	0

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukła

Największą liczbę osób, które są podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie w latach 2017-2020 stanowią mężczyźni, z powyższej tabeli wynika to następująco: w 2017 r. była to liczba 57 mężczyzn, w 2018 r. ta liczba wyniosła 43 mężczyzn, w roku 2019 było to 47 mężczyzn, a w 2020 r. liczba wyniosła 44 mężczyzn. W Gminie Dukła odnotowano niewielką liczbę kobiet, które są podejrzane o stosowanie przemocy domowej, w latach 2017-2020 najwięcej takich przypadków miało miejsce w 2018 r., gdzie liczba takich kobiet wyniosła 4. Sytuacja, w której to osoba niepełnoletnia, czyli osoba do 18 roku życia jest podejrzana

o stosowanie przemocy w rodzinie przez wskazany czasookres wydarzyła się w jednym przypadku.

Tabela nr 7 – Działania podejmowane wobec osób doświadczających przemocy w rodzinie w latach 2017-2020 w Gminie Dukła

Rok	Działania podejmowane wobec osób doświadczających przemocy w rodzinie				
	Pomoc psychologiczna	Pomoc prawna	Praca socjalna	Pomoc finansowa i rzeczowa	Pomoc terapeutyczna (Punkt Konsultacyjny działający od października 2019r.)
2017	30	13	53	25	0
2018	32	17	18	9	0
2019	37	23	26	8	2
2020	34	19	28	13	5

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukła

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w Gminie Dukła od 2017 r. do 2020 r. najchętniej korzystały z pomocy psychologicznej oraz pomocy w formie pracy socjalnej. Pomoc psychologiczna była udzielana następująco: w 2017 r. z tej formy pomocy skorzystało 30 osób doświadczających przemocy w rodzinie, w 2018 r. było to 32 osoby, w 2019 r. – 37 osób, natomiast w 2020 r. liczba wyniosła 34 osoby. Praca socjalna dla osób doświadczających przemocy w rodzinie opiera się na monitorowaniu sytuacji rodziny przez pracowników socjalnych, udzielaniu rodzinie wsparcia, porad, odwiedzin w miejscu zamieszkania. Pomoc prawna, pomoc finansowa i rzeczowa oraz wsparcie w formie pomocy terapeutycznej w Punkcie Konsultacyjnym są również ważnymi elementami w pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie.

Tabela nr 8 – Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2017-2020 w Gminie Dukła

Rok	Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc w rodzinie				
	Pomoc psychologiczna	Pomoc prawna	Praca socjalna	Skierowanie na zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy	Pomoc terapeutyczna (Punkt Konsultacyjny działający od października 2019r.)
2017	24	0	9	4	0
2018	23	3	6	1	0
2019	22	1	4	3	10
2020	28	2	7	5	9

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukła

Z powyższej tabeli wynika, że najchętniej wybieraną formą pomocy przez osoby stosujące przemoc w rodzinie była pomoc psychologiczna. Zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie dla Gminy Dukła są organizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie, z których sprawcy przemocy nie chcą korzystać. Jest to pomoc kompleksowa i profesjonalna skierowana na długofalowe działania i poprawę zachowań sprawców wobec rodzin.

Tabela nr 9 – Działania podejmowane wobec dzieci doświadczających przemocy w rodzinie oraz będących jej świadkami w latach 2017-2020 w Gminie Dukła

Rok	Działania podejmowane wobec dzieci doświadczających przemocy w rodzinie oraz będących jej świadkami			
	Pomoc psychologiczna	Pomoc pedagogów szkolnych, pracowników oświaty	Skierowanie do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Odebranie dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
2017	7	13	0	0
2018	4	10	1	0
2019	5	7	0	1
2020	2	2	0	0

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukła

Pomoc psychologiczna oraz pomoc pedagogów jest formą najczęściej stosowaną wobec dziecka doświadczającego przemocy, ponieważ jest możliwie najszybsza do zorganizowania. W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dukli skierował do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lesku matkę wraz z małoletnim dzieckiem, ze względu na przemoc w rodzinie ze strony męża. Natomiast w czerwcu 2019 r. pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dukli, w asyście funkcjonariuszy Policji, podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych odebrał dziecko z rodziny, w której występowało zjawisko przemocy wobec nieletniego syna. Chłopiec został umieszczony w domu dziecka po uzyskaniu przez MOPS w Dukli postanowienia sądowego.

Skoordynowanie działań w trybie pilnym wszystkich instytucji odpowiedzialnych za pomoc dziecku, które doświadczało przemocy w rodzinie, jest kluczowe i pozwala na zastosowanie środków bezpieczeństwa dla małoletnich.

Tabela nr 10 – Liczba formularzy „Niebieska Karta-A” w latach 2017-2020 w Gminie Dukła

Liczba formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę, w tym przez:	2017	2018	2019	2020
Policja	64	55	75	68
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	4	3	0	1
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	0
Oświata	0	0	1	1
Ochrona zdrowia	0	0	0	1
Łącznie:	68	58	76	71

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukła

Z powyższej tabeli można wywnioskować, że najwięcej formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę zostało wypełnionych przez Policję w latach 2017-2020 w Gminie Dukła. Pracownicy socjalni MOPS w Dukli od roku 2017 do 2020 r. wypełnili formularz „Niebieska Karta-A” w 8 przypadkach. Przedstawiciele oświaty w tym czasookresie wszczęli procedurę w 2 przypadkach, każdy z nich dotyczył zjawiska przemocy, w której osobami doświadczającymi jej były małoletnie dzieci. Natomiast jedną procedurę dotyczącą przemocy w rodzinie wszczęła ochrona zdrowia w 2020 r.

Liczba formularzy „Niebieska Karta – A” w roku 2017 r. łącznie wyniosła 68 procedur, w roku 2018 była to liczba 58 formularzy, w 2019 r. wszczęto 76 procedur, natomiast w roku 2020 była to liczba 71 formularzy „Niebieska Karta – A”.

V ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE DUKŁA

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu ofiary i decyzjach, jakie podejmuje, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej niezbędna jest kompleksowość podejmowanych działań. Efektywność zapewni długofalowy system edukacji skierowany zarówno do grup zawodowych udzielających wsparcia, podejmujących interwencje i mających kontakt z osobami dotkniętymi przemocą jak również edukacja społeczna, mająca na celu przede wszystkim odkłamanie mitów i stereotypów, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających i usprawiedliwiających przemoc w rodzinie. Wzrost świadomości społecznej przyczyni się do zapobiegania przemocy, umożliwi szybsze reagowanie a także spowoduje, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

VI CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

1. Cel główny Programu:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ograniczenie skali zjawiska przemocy i problemów z nim związanych na terenie Gminy Dukla.

W poniższej tabeli przedstawiono działania i cele szczegółowe, które umożliwią osiągnięcie sformułowanego celu.

Cele i działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dukla na lata 2021 – 2025			
Obszar: Profilaktyka i edukacja społeczna			
Cel szczegółowy: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki	Czas realizacji
1. Opracowanie diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy.	– MOPS, – Zespół,	- liczba opracowanych diagnoz.	2021
2. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych poświęconych problemowi przemocy w rodzinie.	– MOPS, – Zespół, – KP.	– liczba lokalnych kampanii społecznych	2021-2025
3. Prowadzenie poradnictwa poprzez działania edukacyjne, służące wzmocnieniu wychowawczych metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	– MOPS, – Zespół, – PCPR, – Placówki oświatowe, – Punkt konsultacyjny, – GKRPA.	– liczba placówek prowadzących poradnictwo, – liczba osób objętych poradnictwem.	2021-2025
4. Prowadzenie poradnictwa i działań edukacyjnych w sytuacjach ujawnienia przemocy w rodzinie.	– MOPS, – KP, – Placówki oświatowe, – GKRPA, – Specjaliści,	– liczba osób objęta pomocą.	2021-2025

	– Ochrona zdrowia.		
Obszar: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie Cel szczegółowy: Rozwój infrastruktury służącej udzielaniu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie			
Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki	Czas realizacji
1. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	– MOPS, – Zespół, – Grupy Robocze.	– liczba posiedzeń Zespołu, – liczba osób objętych pomocą Zespołu, – liczba posiedzeń Grup Roboczych, – liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych.	2021-2025
2. Stosowanie Procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	– Zespół, – Grupy Robocze, – MOPS, – KP, – Placówki oświatowe, – GKRPA, – Ochrona zdrowia.	– liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart” A, – liczba rozmów z osobami doznającymi przemocy, – liczba rozmów z osobami stosującymi przemoc, – liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy, – liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań.	2021-2025
3. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości uzyskania pomocy, w tym medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	– MOPS, – Zespół, – Organizacje pozarządowe, – Placówki oświatowe.	– liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych.	2021-2025
4. Udzielanie pomocy socjalnej, finansowej i rzeczowej osobom dotkniętym przemocą w	– MOPS.	– liczba osób objętych pomocą.	2021-2025

rodzinie.			
5. Kontynuowanie działalności i rozwijanie oferty funkcjonującego Punktu Konsultacyjnego.	<ul style="list-style-type: none"> – MOPS, – Punkt konsultacyjny. 	<ul style="list-style-type: none"> – zakres i rodzaj świadczonych usług, – liczba osób objętych wsparciem. 	2021-2025
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia oraz ośrodkach interwencji kryzysowej.	<ul style="list-style-type: none"> – MOPS, – PCPR, – Ośrodki wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia oraz interwencji kryzysowej. 	2021-2025
7. Organizacja i realizacja pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – MOPS, – Zespół, – PCPR. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba placówek udzielających pomocy, – liczba grup terapeutycznych, – liczba osób korzystających z pomocy prawnej, – liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej. 	2021-2025
8. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom krzywdzonym w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – MOPS, – Zespół, – Ochrona zdrowia, – KP. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. 	2021-2025
<p>Obszar: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie Cel szczegółowy: Rozszerzanie ofert i zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie</p>			
Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki	Czas realizacji
1. Stosowanie Procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	<ul style="list-style-type: none"> – Zespół, – Grupy Robocze, – KP, – GKRPA, 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wszczętych postępowań związanych z przemocą w rodzinie, – liczba zawiadomień skierowanych do Prokuratury Rejonowej, – liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego. 	2021-2025
2. Podejmowanie działań wobec osób stosujących	<ul style="list-style-type: none"> – Zespół, – Grupy Robocze, 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA 	2021-2025

przemoc w rodzinie nadużywających lub/i uzależnionych od alkoholu.	<ul style="list-style-type: none"> – MOPS, – KP, – GKRPA. 	<p>dotyczących osób stosujących przemoc w rodzinie,</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba osób, które podjęły terapię lub leczenie odwykowe, – liczba spraw skierowanych do biegłych i liczba wniosków skierowanych do Sądu. 	
3. Organizowanie pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – MOPS, – Zespół. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba programów psychologiczno-terapeutycznych, – liczba uczestników, – liczba osób, które ukończyły program. 	2021-2025
4. Działania motywujące wobec osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – MOPS, – Zespół, – PCPR, – KP. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób skierowanych do udziału w programach i terapii. 	2021-2025
<p>Obszar: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Cel szczegółowy: Wzmacnianie kompetencji zawodowych przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>			
Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki	Czas realizacji
1. Podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz pracowników służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez organizowanie i udział w szkoleniach, konferencjach, warsztatach.	<ul style="list-style-type: none"> – MOPS, – Zespół, – PCPR, – Organizacje pozarządowe. 	<ul style="list-style-type: none"> – rodzaj i liczba szkoleń, – liczba uczestników szkoleń, – liczba konferencji, – liczba uczestników konferencji. – liczba warsztatów, – liczba uczestników warsztatów. 	2021-2025

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dukli.

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dukli.

KP – Komisariat Policji w Dukli.

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Krośnie.

Zespół – Zespół Interdyscyplinarny ds. spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Dukli.

VII DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE DUKŁA

W pierwszym kwartale 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dukli zlecił przeprowadzenie diagnozy dotyczącej zjawiska przemocy na terenie Gminy Dukła, przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych. Poniżej przedstawiono podsumowanie wyników diagnozy, która opierała się również na przeprowadzeniu ankiet z mieszkańcami gminy.

1. Dorośli mieszkańcy Gminy Dukła

- Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Dukła jest rzadkie w opinii 90% mieszkańców.
- Wyniki badań wskazują, że 15% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczyły przemocy w rodzinie, a 13% podejrzewa, że tak się może dzieć.
- Dodatkowo 12% respondentów deklaruje, że doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 53% z nich poprosiło o pomoc (policję, pomoc społeczną etc.).
- W kwestii doświadczanej przemocy 95% wskazało na przemoc psychiczną, a 53% na fizyczną.
- Zdaniem mieszkańców gminy Dukła przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (73%); stresie (56%), złej sytuacji materialnej (41%); chorobie psychicznej (26%).
- W kwestii możliwych rozwiązań ograniczających przemoc w rodzinie mieszkańcy gminy wskazują na: zaostrzenie kar dla sprawców przemocy w rodzinie (85%), edukację społeczeństwa (54%), zwiększenie niezależności finansowej kobiet (41%) oraz poprawę sytuacji materialnej rodzin (33%).
- Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby, na przykład, przeprowadzić na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy.
- Mieszkańcy nie myślą schematycznie o przemocy i zdają sobie sprawę z najczęstszych przyczyn jej występowania, a także z konieczności reagowania na przypadki podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie.
- Biorąc pod uwagę wciąż zmieniający się stan wiedzy dotyczącej profilaktyki i interwencji wobec osób i rodzin, w których występuje przemoc zalecane byłoby regularne badanie po-

trzeb szkoleniowych członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołów Interdyscyplinarnych ds. przemocy w rodzinie. Ze względu na pomocowy charakter zadań, które realizują te zespoły specjalistów, są one szczególnie narażone na zjawisko wypalenia zawodowego. Efektywnym sposobem radzenia sobie ze stresem zawodowym są regularne superwizje lub szkolenia konsultacyjne, ukierunkowane nie tylko na nabywanie nowej wiedzy, ale także na usprawnianie współpracy i wypracowywanie wewnętrznych procedur zapobiegających nadmiernemu obciążeniu emocjonalnemu.

VII MONITORING I EWALUACJA

Celem monitorowania Programu jest pokazanie wiarygodnych i rzetelnych informacji o stanie prac, postępach, uchybieniach w realizacji zadań, zmianie zakresu zadań czy też o zaniechaniu realizacji zadania wraz z przyczynami i uzasadnieniem takiego stanu rzeczy. Monitoring będzie polegał na gromadzeniu i opracowaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań programowych.

Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu są: liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, liczba wypełnionych Niebieskich Kart, ilość interwencji, udzielania porad i konsultacji psychologicznych związanych z przemocą, liczba uczestniczących w programach terapeutycznych osób dotkniętych przemocą.

Program będzie ewaluowany poprzez systematyczną sprawozdawczość dokonywaną w ramach wszystkich elementów systemu. Ewaluacja Programu służyć będzie ocenie skuteczności podejmowanych działań oraz osiągniętych rezultatów i będzie oparta o następujące kryteria.

- a) Skuteczność – porównanie faktycznych rezultatów
- b) Trafność – czy założenia i wytyczone cele realizowane są zgodnie z potrzebami które mają być zaspokojone i problemami, które mają zostać rozwiązane.
- c) Użyteczność - sprawdzenie i analiza czy wyniki Programu okazały się rzeczywiście pomocne i korzystne dla odbiorców
- d) Trwałość – przedstawienie informacji na temat szans trwania efektów podejmowanych zadań w perspektywie długookresowej.

Okres wdrażania założeń, celów i zadań Programu przypada na lata 2021-2025. Każdego roku Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dukli przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

VIII ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą środki gminy przeznaczone na działania wyszczególnione w programie, ujęte w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Miejskiej. Dodatkowo, niektóre działania z zakresu przeciwdziałania przemocy będą realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.